

Atom-csend

Fellelegzik a világ a mai napon. Hiszen október 10-től életbe lép az „atom-csend”, a három nagyhatalom: a Szovjetunió, az Egyesült Államok és Nagy-Britannia megállapodása a föld felszínén, a víz alatt, a levegőben és a világűrben történő atomrobbantási kísérletek beszüntetéséről.

A világ békeszerető erőinek példátlan sikere, a világméretű összefogás nagy sikerű eredménye ez az egyezmény, amelynek létrehozásában a szocialista tábor vezető országai, a Szovjetunió volt a kezdeményező szerepe. Az imperializmus azonban talán soha nem hajlott volna erre a lépésre, ha a béke, a humánus jegyében nem fog össze, s nem lép föl egységesen a földi élet létét veszélyeztető kísérletek s általában az atomfegyverkezés további folytatása ellen az egész világ.

Benne van tehát e fellelegzésben a harc sikere felélt érzett örömeink is. A tudós öröme, aki kiszámította már, hogy a kísérletek további folytatása mennyi idő alatt vezethet az emberiség kihalásához, a dolgozó ember, a munkás öröme, aki munkája, élete eredményeit féltette a rombolástól, az anya öröme, aki gyermeke életéért aggódik.

Ez az öröm azonban nem feledtetheti velünk, hogy a mostani atomcsend nem teljes és nem is végleges esendő-nyugalma még a békésen épülő földgolyónak. Hiszen Franciaország például elutasította az egyezmény aláírását, s tovább szándékozik folytatni robbantási kísérleteit a Szaharában. A Német Szövetségi Köztársaság aláírta ugyan az okmányát, de vezetői siettek nyomban kijelenteni, hogy ez az aláírás az égvilágon semmi változást nem hozhat a kormány hidegháborús politikájában, revansista törekvéseiben.

S tovább folynak az atomfegyverek tökéletesítése, mind Nyugat-Németországban, mind az egyezmény aláíró Egyesült Államokban. Nem teljes az egyezmény abban az értelemben sem, hogy nem szól a föld alatti atomrobbantások beszüntetéséről.

Örömeink tehát nem teljes. A fellelegzést a harc megkettőzött erővel folytatása kell, hogy kövesse. Harc az atomfegyverezésért, az atomfegyverek megsemmisítéséért és gyártásuk megszüntetéséért, a felhalmozott atom-, hidrogén- és neutronbomba-készletek felszámolásáért. Amíg ezek a fegyverek léteznek, addig létezik felhasználásuk veszélye is, minden egyezmény, nemzetközi megállapodás ellenére.

A Szovjetunió áll az élén ennek a harcnak. Éreje, nemzetközi tekintélye és türelten békekarátja a biztosítéka a sikernek.

A szocialista rendszer jellegéből, társadalmi és gazdasági törvényeiből folyó, s épp ezért tántoríthatatlan szilárdságú ez a békekarát. Akkor is az, ha nem teljes az egyetértés a szocializmus építő országok között sem, éppen most, az atomrobbantások megszüntetésének kérdésében. A Kínai Népköztársaság elfogult vezetői az egyezmény ellen foglaltak állást, mivel az szerintük gyengíti a szocialista tábor erejét. A kínai vezetőknek be kell látniuk tévedésüket, mielőtt saját népköztársaságát és bizalmát elvesztenék. Az atomrobbantások beszüntetése olyan érdek, amelyet a Föld minden lakójának közös ügye, tekintet nélkül arra, hogy milyen gazdasági-társadalmi rendszerben él, milyen meggyőződés híve.

A harc tovább folytatódik. Ervek és ellenérvek sorakoznak a küzdelem lobogó alá, melyik egyikére a béke, másikára a háború van írva. S a háború zászlaja alá most már egyre kevesebben állnak.

P. L.

Testvérlapjaink írják

„ORVOSEGYETEM» BUDAPEST
Lőrincz Sándor visszatért

Lőrincz Sándor tizennyolcéves Mándoki lakós 1963. szeptember 15-én reggel 7 órakor a IV. sz. Belgyógyászati Klinikán meghalt, és 40 perc alatt újra élesztették.

A IV. Belgyógyászati Klinikán 1963. első felében három klinikai halált szenvedőt sikerrel újra élesztettek. A kísérletek folytatásának módjáról, a várható eredményekről a klinika orvosai mondták a következőket.

Az utóbbi években az újraélesztési kísérletek jelentősek, ma már nemcsak a szív-sebészeti műtőkben, hanem az általános sebészetben és a belgyógyászatban is alkalmazzák. Mintegy fél éve végzünk újraélesztési kísérleteket a megfelelő feltételekkel rendelkező betegeknek. Orvosaink és középiskoláink — a megfelelő képzés folytán — képesek resuscitáció műveletének elvégzésére, a külső szív-masszázs és az egyidőben alkalmazott lélegeztetés alkalmazására. A napokban (szept. 15-én.) végeztünk sikeres kísérletet. Az ügyeleti szolgálat azonnal hozzálátott az élet újra élesztéséhez, sőt defibrillátorral a szabályos szív-működést is visszaállította. A beteg — az újraélesztés után néhány óra múlva — teljesen visszanyerte eszméletét, öntudat felisztult. Másnap már szabályosan étkezett és három-négy nap múlva az amnézia is megszűnt. Az eredeti pszichés állapothoz való visszatérés azt jelentette, hogy az agyi keringés sikerült, teljes mértékben fenn tartanunk, s az agy vérrellátásának za-

vara nem haladta meg azt a kritikus 4-5 percet, amelynek túllépése feltétlenül a központi idegrendszer károsodását okozza.

„KÖZGAZDÁSZ» BUDAPEST
Új tárgyak a Közgazdaságtudományi Egyetem

Az oktatási reform egyik eredményeként az ipar szakon bevezették az ipar-technológia szakosított oktatását. A szakosított új tárgyak oktatását kezdték meg az I. évfolyam I. félévében „Természettudományi alapismeretek» és „Bevezetés a géptanba» címmel. Az új laboratórium elkészülése lehetővé tette, a belkereskedelmi szakon is a laboratóriumi gyakorlatot. Az oktatás az „Arismereti alapok» című tárggyal kezdik. Az agrárszakon szintén rendszeres laboratóriumi gyakorlatok bevezetését kezdik el az „Agrár-technika» oktatáshoz kapcsolva.

A közlekedési szakon az idén először kezdődik a szak jellegének megfelelő áruismeret oktatása. Szintén ezen a szakon kerül bevezetésre a „Közlekedési technika» c. új tantárgya.

A külkereskedelmi szakon a IV. évfolyamon új tárgy a „Külkereskedelmi tervezés». Ugyancsak új tárgy a „Gyümölcssterilizálás» oktatását kezdik meg az idén az agrárszakon.

Ez évben indult meg a nemzetközi kapcsolatok szakon, a szak jellegének megfelelően az I. félévtől kezdve „Aktuális külpolitikai kérdések» szemináriuma lesz. A II. félévtől kezdve pedig megkezdődik az „Egyetemes történelem» oktatása.

ESZMECSERE

A hivatástudatról

Századunk nagyarányú technikai fejlődése naponta változtatja társadalmunk arcát, s a gondolkodó embert naponta állítja megoldhatatlannak látszó, mindig nehezebb feladatok elé.

Fritz Baade nyugat-német közgazdász számadatak sorával illusztrálja a két rendszer felváltott gazdasági viszonyát a 2000. évben, s ezek a számok a szocialista államok győzelmét mutatják. Kiváló szakemberek, mérnökök, pedagógusok, orvosok, agrónomusok harcolnak társadalmi rendszerünk győzelméért, az életszínvonal emeléséért, tudatosan, vagy spontán, szocializmusban, vagy kapitalizmusban, emberi, vagy embertelen körülmények között. Nagyszerű filmek születnek, kiváló irodalmi alkotások, a történelem kerekének fordulatszáma mértani haladvány szerint nő. Hazánkban vajon megteszi-e mindenki a magáét ebben a nagy harcban? Vajon segíti-e mindenki, erejéhez mérten ezt a „forgás»-t a maga kis impulzusaival?

Magyar-szakos bölcsész-kölégák szűkebb hazánkban az irodalomban, megteszik-e mindent a magotok és mások fejlődése érdekében? — a nagy harc kicsiny részeként. Vajon érzitek-e nemcsak pedagógusoknak kellene lennetek, hanem az irodalomtudomány »kéményseibe» is? Vajon gondolkodtatok-e azon, hogy a mai fiatal életében milyen szerepet töltsön be az irodalom tanítása? Gondolkodtatok-e arról, hogy az irodalom szépségeit soha olyan mélyen nem lehet beolítani az emberi lélekbe, mint 17-18 éves korban? — ekkor a legfogékonyabb. Vajon milyen sikerrel fogjátok majd elvégezni ezt a feladatot, ha ezután is így életek így dolgoztok? Tudjátok-e, hogy územekben és gyárakban érettségizettek százai felejtik el középiskolában szerzett ismereteik nagy részét, s éppen úgy élvezik a giccses filmek »szépsége»-it, mint általános iskolát végzett társaik? talán a környeztet miatt. Vajon, hogy fogtok ezeken az állapotokon változtatni, ha ezután is így dolgoztok, így életek?

Jó az idegrendszeretek 4-re, 5-re vizsgáztok, kilóban és órákban beszélték. Egyformán tanulok meg mindent, minden egyformán nehéz. Finn-ugor nyelvészet, a reformkorok irodalma esztétikai és politikai gazdaságtan, egyre megy. Mindegy, hogy melyik 3-as, 4-es, 5-ös, csak

meg ne bukjak. Amikor aztán jó rendűségtek tudatában ismét átvészeltetek egy vizsgaidőszakot, alig várjátok, hogy elrejtőzhessetek mindig dicsőséggel emlegett-s egyedüll helyesnek vélt-középszerűségtek, s arany közeputatok sáncát mögé. Mindent beszédtetek, mint a lila, felévig ismét alhattok, kártyázhattok, s örömmel ve-

hetitek tudomásul, ha szürke hétköznapjaitokat deleges sugárzással ragyogják be »aranylábu fiaink» győzelmel. Alig egy hete még betéve tudtátok Vitkovics Mihály életrajzi adatait, Szepsi Csombor állomásai, Bethlen Miklós »önéletét», de már csak apró részletekre emlékeztek, s az V. éves gyakorló tanításokra újból tanultok mindent.

Lám Vitkovicsot megtanultátok, de csak egy napra. De azt sohasem tanuljátok meg, hogy ki fektét a »Kékes közt», nem nyílik tiltakozásra szatók a »Jobb emberek vakációja» olvasása után, nem vesztitek észre, hogy Tolvaj Ferdinánd, Zörgő Ráfael, Nyári Kölyök és »Mandarin, a híres vagány» naggyá nő irodalmunk többi hőse közt, nem tudjátok, hogy a »sz. elnöknek miért kell »Félúton» elbuknia. Jevtusenkónak, Voznyevszenskijnek csak a nevét ismeritek, Moravia, Sarte, Carmus többnyire csak azért kell, mert nyugati, személyes problémáitokon éppen csak túllátok, s kulturális, társadalmi lehetőségeiteket amit mások szereztek meg számotokra alig tudjátok kihasználni.

Vitkovicsot már elfelejtettétek, de hát ki az, akit azért nem lehet a gondolataitokból kitörölni, mert éjt nappallá téve kutattátok, kerestétek írásait a róla szóló kritikákat, akivel vitakoztatok szóban, vagy írásban, személyesen, vagy levélben? Vagy nincs ilyen? Lekezdés nélkül hogyan fogjátok megtanítani Vörösmarty epikáját, Petőfi líráját, József Attila hazafias költészetét? Ha ezután is így dolgoztok

akkor nem pedagógusok lesztek, hanem »profi tanárok». Nem magyar tanárok lesztek, hanem csak »pénzt kerestek». Akkor majd időben, pénzben és túlórákban fogtok számolni. Néhány év múlva családi házatokban a dolgozószoba íróasztal mellett, öreges meglepedettséggel fogtok nyilatkozni valamilyen gyengén sikerült film »megejtő» szépségeiről. — Történelmileg kialakult utak vezetnek ide. —

Miért nem használjátok ki jobban a lehetőségeket? Miért nem akartok mindig többet és többet tudni, mint munkában elfáradt elődeitek? Miért vagytok Hábeter Jánosok?

»Hát ez a rendszer a ti homlokotokat csokolja, könyörög, hogy fardadjatok el az egyetemre, legyetek orvosok, mérnökök, főrendőrök, főkatonák, főistennyilák és ti előbújtok a barakkokból, éltek ugyanúgy, mint a hőrcsögök. Dzsessz, tánc, hajrá Fradi»

Vagy most sem érzitek találya magatokat? Hát szerititek ti egyáltalán az irodalmat? Miért lertetek magyar-szakosok? Miért jöttetek egyetemre? Van nektek hivatástudatotok?

Emlékeztetek még arra — jól, rosszul fűtött kollégiumaitokban, az éjszakaanyúló kártyacsaták után, hogy egy-két évvel ezelőtt »kiváló munkát» végeztetek üzemekben és gyárakban, tsz-ekben és állami gazdaságokban az egyetemre való felvételi reményében? Az átaludt nappalok és átmulatott éjszakák, s kávé-likőrös-füstös klubdelutánok twistelő túlekedésben tudtok-e egyetemre fel nem vett, de évekig reménykedve váró, felvételi vizsgák egymásutánjával kísérletező különböző összeköttetésekben bízó társaitokra gondolni? Tegnap még gyárban dolgoztatok, fogadkoztatok, ígéretetek leendő egyetemista sorstokról, izzadt tenyereketekben az ázó, vagy a kalapács nyelét szorítottátok. Most a ceruzát alig tudjátok tartani. Két éve még munkások, vagy parasztlakó voltatok, ma már a falu csak Karakószörcsög, újságírók, dramaturgok, TV-irodalmi rovatvezetők akarok lenni. Miért vettétek el mások helyét? Miért nem dolgoztok többet, miért nem lelkesedtek a munkáért? Minden segítséget megad a társadalom. Miért nem szeritetek jobban leendő szakmátokat?

Farkas István

A tavalyi öt helyett tizenegy

Jelentősen megnövekedett a hallgatók állami támogatása az idén a szegedi Orvostudományi Egyetemen is. A tavalyi 5 millió forintnak több, mint a kétszerese, 11 millió forint kerül ebben a tanévben kiosztásra kollégiumi ellátás, tanulmányi ösztöndíj, szociális támogatás és egyéb juttatások formájában.

A kollégiumban bentlakó hallgatók havi 200 forintért teljes ellátást; lakást fűtést, világítást, ágyneműt, reggelit, ebédet és vacsorát kapnak. Tanulmányi ösztöndíjban részesül minden kitűnő, jeles és jórendű hallgató. Ugyancsak a hallgatók tandíjmentességét élveznek.

Az egyetem tizenegy hallgatója kapta meg Népköztársasági Ösztöndíj első, 1 ezer és második, 700 forintos fokozatát. Ugyanakkor a gyengébb tanulmányi eredményű hallgatókra kirótt tandíjak összegét is jelentősen csökkentették.

Megkezdődött az új színházi évad

Ismét megnyitotta kapuit a város közönsége előtt a Szegedi Nemzeti Színház. A nyári szünet után a színház fiatalokkal megerősített prózai együttese Móríc Urí murijának bemutatására vállalkozott. Az évadnyitó premier azonban elmaradt a várakozástól, s ennek elsősorban talán nem is a rendező és az

epizód szerepében. Kárpáthy Zoltán Szakmáry-ja talán az írói jellemrajz gyöngésége miatt is halványabb és kissé modoros alakítás volt. Miklós Klára Szakmáryné szerepében elsősorban az úriasszony göggyét és méltóságát hangsúlyozta, s kevesebbet mutatott meg a férjét féltő feleség gyötrődéséből. Földi Teri minden igekezte ellenére sem tudott megküzdeni a színészi alkatától idegen szereppel.

Az évad első premierjének tanulmányi ismételtet aláhúzzák a gondos és a helyiladottságokat is számontartó darab-választás fontosságát.

A prózai együttesnél kétségtelenül hálásabb volt a Luxemburg grófia kollektívájának feladata. Lehár Ferenc behízelgő melódiái, a látványos díszletek és a kosztümök csillogása ezúttal is megtette a kellő hatást a bemutatott közönségre. S hozzájárult a sikerhez — ami az elmúlt évad operett-előadásaihoz viszonyítva örvendetes különösképp — a szereplő színészek, énekesek jó teljesítménye. A Hegedűs László rendezte, pergő tempójú előadáson Iván Margit és Mucsi Sándor szép hangja, pontos éneklése, s a visszatért Lakky József verbó komédiázása járult hozzá nagy mértékben a premier sikeréhez.

Egy sikeres de nem nagyigényű operett és egy kevésbé sikerült prózai bemutatás után kíváncsian várjuk a folytatást a sok élményt ígérő 1963/64-es színházi évadban.

P. L.

Egyetemisták, főiskolások vasárnapi társadalmi munkája az újszegedi lakótelep építkezésén

Vasárnaponként sem szünetel a munka az újszegedi Ögyessza városrész építkezésén. Csak ilyenkor nem a Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalat munkáissai dolgoznak az emelkedő falak környékén, hanem KISZ-es társadalmi munkások: szegedi főiskolások és egyetemisták.

A városi KISZ-bizottság által szervezett vasárnapi társadalmi munkák már az első alkalommal 15 főiskolás 74 orvostanhallgató és 52 bölcsészhallgató vett részt.

A 141 fiatal 10 köbméter földet emelt ki, 10 ezer téglát, 100 mázsa vasanyagot és 20 köbméter törmelékot rakott le az autókról s elvégezte ezenkívül egy körülből 200 négyzetméteres területen az építkezésel járó tereprendezési munkát is.

Azóta még több diák csatlakozott a vasárnapi önkéntes társadalmi munkához, akik lelkes igyekezete is hozzájárul ahhoz, hogy ezek az épülő lakóházak a kitűzött határidő előtt, vagy legalább is határidőre elkészüljenek.

Hallottuk...

...hogy kétségessé vált a József Attila Tudományegyetem KISZ-klubjának további fennmaradása. A klub helyiségeire ugyanis igényt tart az egyetem pártbizottsága és KISZ-bizottsága, s így az a határozat született, hogy a klubot máshová kell áthelyezni.

Arról, hogy hová, még nem hallottunk. Reméljük, a fenti határozat nem jelent a fiatalok által kedvelt klub megszüntetését. Mindenesetre kíváncsian várjuk, miképp döntenek az illetékesek az elmúlt tanévben népszerűvé lett KISZ-klub sorsáról.